

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/dcr-2014-en

דו"ח 2014 על שיתוף הפעולה למען פיתוח גיוס משאבים לפיתוח בר-קיימה

תקציר בעברית

יעדי הפיתוח של המילניום מגיעים לסוף דרכם ב-2015, ואולם אתגרי פיתוח רבים נותרו על כנם בשעה שאחרים ממשיכים לצוץ. היעדים לתקופה שאחרי 2015 הנידונים בימים אלה על ידי הקהילה הבינלאומית בחסות העצרת הכללית של האומות המאוחדות יכלבו עניינים חברתיים, סביבתיים וכלכליים לכדי מכלול אחד של "יעדי פיתוח בר-קיימה" (Sustainable Development Goals).

דו"ח שיתוף הפעולה הזה (השני מתוך טרילוגיה בנושא היעדים לתקופה שאחרי 2015) שואל מה ניתן לעשות כדי לגייס את המשאבים הדרושים למימון מימושם של היעדים האלה?

כיצד מממנים פיתוח בר-קיימה?

סיוע רשמי לפיתוח (ODA) נתפס עד לאחרונה כמקור העיקרי למימון פיתוח (פרק 1). ברם, כדי לממן מכלול רחב יותר של "יעדי פיתוח בר-קיימה" גלובליים יידרשו הרבה יותר משאבים. בה בעת, סיוע רשמי לפיתוח הוא רק חלק אחד מן הזרמים הפיננסיים המנותבים לתמיכה בפיתוח: הסיוע הרשמי לפיתוח, שהסתכם ב-135 מיליארד דולר ארה"ב ב-2012, היווה רק 28% מכלל הזרמים הפיננסיים הרשמיים והפרטיים שהגיעו מ-29 המדינות החברות בוועדת הסיוע לפיתוח (DAC) של ה-OECD. ב-2012, קיבלו מדינות מתפתחות בסך הכול 474 מיליארד דולר ארה"ב ממדינות DAC, כולל תזרימי ODA ו"תזרימים רשמיים אחרים": מימון שניתן על ידי גופים ציבוריים בתנאי שוק כמעט ו/או מתוך מניע מסחרי (פרק 4); מימון פרטי בתנאי השוק, כגון השקעה זרה ישירה (פרק 5); ומענקים פרטיים מקרנות פילנתרופיות וארגונים לא-ממשלתיים (פרקים 8 ו-9). הדבר משקף את הגיוון הגדל באופציות פיננסיות העומדות לרשות מדינות מתפתחות - אופציות ההולכות ונעשות יותר ויותר חדשניות ובעלות פוטנציאל רב למינוף עוד יותר כספי מימון (פרקים 6, 11 ו-15).

עושר הרעיונות הכלול בדו"ח הנוכחי על שיתוף פעולה לפיתוח מעיד על עידן חדש של הזדמנויות במימון פיתוח. מדינות מתפתחות תומכות זו בזו באמצעות שיתוף פעולה דרום-דרום (פרק 3); קרנות, נתינה ישירה (פרק 8) ועסקים חברתיים (פרק 16) מציעים אופציות חדשות; והעברות כספים על ידי עובדים מהגרים טומנות בחובן פוטנציאל אדיר. ואולם לא כל סוגי המימון הללו יכולים להישען על אותם עקרונות ליבה כמו ה-ODA - ולא כולם יכולים להציב פיתוח בר-קיימה כמטרתם.

לאור כל האמור, מתבקשת הסתכלות מחדשת, במבט טרי, על תפקיד ה-ODA בהשוואה למשאבים אחרים.

ישנן גם סיבות אחרות - מעבר לפיננסיות - לבחינת תפקידו של שיתוף פעולה לפיתוח בהקשר של מאמצים להגיע לפיתוח גלובלי בר-קיימה:

- פיתוח בר-קיימה כבר אינו עוד עניין של "סיוע" המוענק על ידי ה"צפון" ל"דרום", אלא שאלה של התחלקות מאוזנת בהזדמנויות, אחריות ואופציות.
- עוד ועוד מדינות מתפתחות מניעות את התפתחותן בעצמן, ומספקות שיתוף פעולה לפיתוח בעצמן (פרק 2).
- צמצום עוני ופיתוח בר-קיימה תלויים יותר ויותר בהתקדמות לעבר פתרון של "בעיות ללא פספורטים" - מלחמה וסכסוכים (פרק 19), קשיים סביבתיים ואקלימיים (פרק 18), סביבה פיננסית לא יציבה, תנאי סחר בלתי הוגנים (פרק 21) ומחלות מדבקות - בעיות שגישות מסורתיות לפיתוח אינן בנויות להתמודד עמן (פרק 17).

התמודדות עם קשיים עולמיים מעין אלה מצריכה תרומה מצד כל השחקנים - שכל אחד מהם צריך ליטול אחריות לעשייה שלו ולעשייה הקולקטיבית.

סיוע רשמי לפיתוח עדיין חשוב

- בהקשר של חלונות ההזדמנות המתרחבים הללו וקשיים מתגברים, נותר הסיוע הרשמי לפיתוח (ODA) מרכיב חיוני לפיתוח בר-קיימה, במיוחד כאשר נעשה בו שימוש אסטרטגי ו"חכם". למשל:
- סיוע רשמי לפיתוח יכול לספק כספים וגיבוי חיוניים למדינות החלשות והנחשלות ביותר, המתקשות למשוך אליהן או לגייס משאבים אחרים (פרק 19).
  - סיוע רשמי לפיתוח יכול לשוות אטרקטיביות להשקעות במצבי סיכון גבוה על ידי פיזור הסיכונים וחלוקתם, ועל ידי יצירת תמריצים (פרקים 11, 12 ו-15).
  - סיוע רשמי לפיתוח יכול לעזור למדינות לגייס ולנהל את המשאבים המקומיים שלהן עצמן באמצעות בניית יכולות והתחלקות בידע לגבי שיטות עבודה מיטביות (פרקים 7 ו-14).
  - סיוע רשמי לפיתוח יכול לתמוך ביצירת סביבת פיתוח והשקעה חיובית באמצעות רפורמות במדיניות בתחומים כגון השקעה וסחר (פרקים 12 ו-21).

פיתוח ייתמך יותר ויותר מבית

- מדינות מתפתחות מצלות יותר ויותר את הפוטנציאל שלהן כדי להניע את התפתחותן שלהן ולצאת מן התלות ב"סיוע". הן עושות זאת, למשל, על ידי:
- בניית היכולת של מערכות המס שלהן. במספרים אבסולוטיים, ODA מתגמד על יד הכנסות ממסים: סכום המסים הכולל שנגבה ב-2012 באפריקה היה גדול פי עשרה מהיקף הסיוע לפיתוח שניתן ליבשת (פרקים 1, 7 ו-14).
  - מציאת דרכים יצירתיות לרתימת המאגר המתרחב של תשלומים הנשלחים חזרה הביתה על ידי עובדים מהגרים העובדים בחו"ל. תשלומים אלה הם מקור מימון החוץ הגדול ביותר עבור מדינות מתפתחות רבות. הוא הגיע ל-351 מיליארד דולר ב-2012 - יותר מה-ODA ומההשקעות זרות ישירות גם יחד (פרק 10).
  - יצירת המדיניות והסביבה הדרושים כדי למשוך השקעות מצד עסקים במדינות אחרות, לרבות מדינות מתפתחות אחרות (פרק 12).
  - התמודדות עם שחיתות והפסדי כספים בגלל זרמים פיננסיים בלתי חוקיים (פרק 13).

הצעדים הבאים

- העולם מסוגל לממן התפתחות בת-קיימה: המשאבים כבר קיימים בשטח. האתגר עבור הקהילה הגלובלית הוא לערוך רשימת מצאי של אופציות המימון הזמינות ולרתום אותן, לתאם ביניהן ולעקוב אחריהן כדי לעמוד ביעדים של אחרי 2015. כמה פעולות מפתח המודגשות בדו"ח הנוכחי כוללות:
- ניתוב ה-ODA למקומות שבהם זקוקים לו יותר מבאחרים - המדינות הנחשלות ביותר והמדינות החלשות - וניצולו לצורך גיוס משאבים אחרים.
  - עיצובה מחדש של תפיסת ה-ODA כדי להבטיח את התאמתה למטרה בסביבה הפיננסית של היום.
  - עשיית שימוש חדשני בכל מקורות המימון שבכוחם להשיג את "יעדי הפיתוח בר-קיימה" לתקופה שאחרי 2015.
  - שיפור שיתוף הפעולה והחיזוק ההדדי בין כל נותני המימון סביב מאמצים שמטרתם להשיג את "יעדי הפיתוח בר-קיימה" אחרי 2015.
  - תמיכה ברפורמות במדיניות מקומיות ועולמיות בתחומי המס, הפיננסים, ההשקעות והסחר, והבטחת עקביות בין מדיניות לאומיות ובינלאומיות.
  - הגברת החקיקה ושיתוף הפעולה הדרושים כדי לבלום זרמים בינלאומיים בלתי חוקיים.
  - גילוי אומץ פוליטי וחדשנות במימון מוצרים גלובליים כגון אקלים יציב או שלום וביטחון, והתחלת פיתוח המסגרות והמנגנונים הדרושים כדי להביא למימושם.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2014), *Development Co-operation Report 2014: Mobilising Resources for Sustainable Development*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/dcr-2014-en